Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 12^1 straipsnio apibendrintas paaiškinimas (komentaras):

12^1 straipsnis. Per investicinę sąskaitą gautos pajamos

(Pagal 2024 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 16, 17, 21 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12^1 straipsniu įstatymą Nr. XIV-2803; įsigaliojo 2025 m. sausio 1 d.; taikoma apskaičiuojant 2025 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas)

Komentaras

1. Per investicinę sąskaitą gautos pajamos apmokestinamos laikantis komentuojamame straipsnyje nustatytos tvarkos. Šis GPMĮ straipsnis taikomas:

- nuolatiniams Lietuvos gyventojams, kurie turimą sąskaitą deklaravo kaip investicinę Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2024 m. gruodžio 19 d. įsakymo Nr. VA-107 „Dėl Nuolatinio Lietuvos gyventojo turimos sąskaitos kaip investicinės sąskaitos deklaravimo ir informacijos, reikalingos pajamų mokesčiui apskaičiuoti nuo per investicinę sąskaitą gautų pajamų, pateikimo mokesčių administratoriui taisyklių patvirtinimo“ (toliau — Įsakymas Nr. VA-107) nustatyta tvarka;
- apskaičiuojant pajamų mokestį nuo per investicinę sąskaitą gautų pajamų už 2025 m. ir vėlesnius mokestinius laikotarpius.

2. Investicinės sąskaitos sąvoka pateikiama GPMĮ 2 str. 38^1 dalyje.

3. Investicinės sąskaitos režimo esmė: gyventojas deklaruoja investicinę sąskaitą Valstybinei mokesčių inspekcijai (toliau — VMI), kurios lėšas naudoja tik investicijoms į komentuojamo straipsnio 1 dalyje nurodytus finansinius produktus. Iš tokių finansinių produktų gaunamos pajamos (investicinė grąža, t. y. palūkanos, finansinių priemonių pardavimo pajamos) apmokestinama ne gavus pajamas į investicinę sąskaitą, o išmokėjus lėšas iš investicinės sąskaitos (žr. GPMĮ 8 str. 7 dalies komentarą).

4. Šis apmokestinimo režimas netaikomas nenuolatiniams Lietuvos gyventojams.

5. Per investicinę sąskaitą gautos pajamos pagal pajamų mokesčio sumokėjimo tvarką priskiriamos B klasės pajamoms (žr. GPMĮ 22 straipsnio komentarą).

6. Apskaičiuojant pajamų mokestį nuo per investicinę sąskaitą gautų pajamų, netaikomos GPMĮ 17 str. 20, 20^1, 20^2, 21 ir 30 punktuose numatytos pajamų mokesčio lengvatos (žr. šių GPMĮ punktų komentarą).

1. Per investicinę sąskaitą gautomis pajamomis laikomos pajamos iš investicijų į tokius finansinius produktus:

1) perleidžiamuosius vertybinius popierius, kuriais prekiaujama prekybos vietose, kaip jos apibrėžtos Finansinių priemonių rinkų įstatyme, (toliau – prekybos vieta);

2) pinigų rinkos priemones, kuriomis prekiaujama prekybos vietose;

3) kolektyvinio investavimo subjektų vertybinius popierius;

4) išvestines finansines priemones, susietas su šios dalies 1–3 punktuose nurodytais finansiniais produktais;

5) sutelktinį finansavimą pagal 2020 m. spalio 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2020/1503 dėl Europos sutelktinio finansavimo paslaugų verslui teikėjų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1129 ir Direktyva (ES) 2019/1937 arba atitinkamus Europos ekonominės erdvės valstybės įstatymus;

6) tarpusavio skolinimą pagal Lietuvos Respublikos *vartojimo kredito įstatymą* ir Lietuvos Respublikos *su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymą* arba atitinkamus Europos ekonominės erdvės valstybės įstatymus;

7) Lietuvos ir užsienio valstybių vyriausybių taupymo lakštus.

Komentaras

1. Ši nuostata numato finansinių produktų, į kuriuos galima investuoti per investicinę sąskaitą (toliau — tinkami investuoti finansiniai produktai), sąrašą. Kai gyventojas investicinės sąskaitos lėšas investuoja (perka) į šį sąrašą patenkančius finansinius produktus, laikoma, kad lėšos panaudotos pagal paskirtį (investicijoms). Iš tokių finansinių produktų į investicinę sąskaitą gaunamos pajamos neapmokestinamos iki lėšų išmokėjimo iš investicinės sąskaitos.

2. Tinkami investuoti finansiniai produktai yra šie:

- perleidžiamieji vertybiniai popieriai, kuriais prekiaujama prekybos vietose, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatyme (toliau — prekybos vieta);
- pinigų rinkos priemonės, kuriomis prekiaujama prekybos vietose.

3. Gyventojai turėtų atkreipti dėmesį, kad tinkamiems investuoti finansiniams produktams priskiriami tik tokie perleidžiamieji vertybiniai popieriai ar pinigų rinkos priemonės, kuriomis prekiaujama biržoje. Todėl, pavyzdžiui, į akcijas ketinančiam investuoti gyventojui reikėtų turėti omenyje, kad per investicinę sąskaitą gautomis pajamomis bus laikomos pajamos iš investicijų į akcijas, kurios įtrauktos į biržos prekybos sąrašus (listinguojamos). Investavimas į nelistinguojamas akcijas laikomas lėšų panaudojimu ne pagal paskirtį. Lėšos, panaudotos įsigyjant tokias akcijas, būtų laikomos išmokėtomis iš investicinės sąskaitos ir apmokestinamos šiame straipsnyje nustatyta tvarka.

4. Aplinkybė, ar finansiniai produktai įtraukti į biržos prekybos sąrašus, vertinama jų įsigijimo metu. Todėl finansiniai produktai, kurie buvo listinguojami įsigijimo metu, tačiau tapo nelistinguojamais ateityje, būtų laikomi tinkamais investuoti finansiniais produktais.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas turi investicinę sąskaitą, kurios lėšų likutis — 1 000 EUR. Už šią sumą 2025 m. įsigijo biržoje prekiaujamų akcijų. Laikoma, kad lėšos panaudotos pagal paskirtį. Jeigu gyventojas šias akcijas parduos už didesnę kainą (pavyzdžiui už 1 500 EUR), kuri bus išmokėta į investicinę sąskaitą, gauta suma bus apmokestinama tada, kai gyventojas išmokės lėšas iš investicinės sąskaitos.

2. Gyventojas iš investicinės sąskaitos lėšų įsigijo vertybinių popierių, kurie neįtraukti į biržos prekybos sąrašus (nelistinguojamos). Kadangi per investicinę sąskaitą gaunamų pajamų apmokestinimo režimas taikomas įsigyjant vertybinius popierius, kuriais prekiaujama biržoje, nelistinguojamiems vertybiniams popieriams įsigyti išleista suma laikoma išmokėta iš investicinės sąskaitos.

3. Gyventojas iš investicinės sąskaitos lėšų už 45 000 EUR įsigijo nekilnojamąjį turtą (butą), kurį ketina vėliau parduoti ir uždirbti. Lėšos panaudotos ne pagal paskirtį, todėl laikomos išmokėtomis iš investicinės sąskaitos.

4. Gyventojas iš investicinės sąskaitos lėšų įsigijo į biržos prekybos sąrašus įtrauktų akcijų, kurios vėliau tapo nelistiguojamos. Laikoma, kad lėšos panaudotos pagal paskirtį (investicijoms), aplinkybė, kad įsigijimo metu tinkamos akcijos vėliau tapo nelinstinguojamos, reikšmės neturi.

• kolektyvinio investavimo subjektų vertybiniai popieriai;

Tinkamais finansiniais produktais laikomi kolektyvinio investavimo subjektų vertybiniai popieriai. Jeigu gyventojas investicinės sąskaitos lėšomis įsigyja kolektyvinio investavimo subjektų vertybinių popierių, laikoma, kad lėšos panaudotos pagal paskirtį. Lietuvos Respublikoje kolektyvinio investavimo subjektai reglamentuojami šiuose įstatymuose: Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas, Lietuvos Respublikos alternatyviųjų kolektyvinio investavimo subjektų valdytojų įstatymas ir Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas. Gyventojai turėtų atkreipti dėmesį, kad

kolektyvinio investavimo subjektų vertybiniai popieriai yra tinkami investuoti finansiniai produktai nepriklausomai nuo to, ar jie listinguojami (komentuojamoje nuostatoje listingavimo sąlyga kolektyvinio investavimo subjektų vertybiniams popieriams nenumatyta).

• išvestinės finansinės priemonės, kurios susietos su biržoje prekiaujamais perleidžiamaisiais vertybiniais popieriais ir (ar) pinigų rinkos priemonėmis, taip pat kolektyvinio investavimo subjektų vertybiniais popieriais;

5. Tinkamais investuoti finansiniais produktais laikomos tokios išvestinės finansinės priemonės, kurios susietos su biržoje prekiaujamais finansiniais produktais. Taigi, pavyzdžiui, jeigu išvestinė finansinė priemonė susieta akcijomis, kuriomis prekiaujama biržoje, į ją galima investuoti investicinės sąskaitos lėšomis ir gaunamą grąžą apmokestinti tada, kai lėšos išmokamos iš investicinės sąskaitos.

6. Jeigu gyventojas iš investicinės sąskaitos lėšų įgijo netinkamų investuoti finansinių produktų (pavyzdžiui kriptovaliutų, nelistinguojamų akcijų ar išvestinių finansinių priemonių, kurios nesusietos su biržoje prekiaujamais vertybiniais popieriais, investavo į pensijų fondus, gyvybės draudimą ar kt.), tokia ne pagal paskirtį panaudota suma laikoma išmokėta iš investicinės sąskaitos. Iš netinkamų investicijų gaunama grąža apmokestinama bendra GPMĮ nustatyta tvarka, netaikant per investicinę sąskaitą gaunamų pajamų apmokestinimo režimo.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas iš investicinės sąskaitos lėšų investavo į sandorį dėl akcijų kainų skirtumo (angl. *Contract for Difference (CFD)*), susietą su biržoje prekiaujamomis akcijomis. Laikoma, kad lėšos panaudotos pagal paskirtį, iš šios investicijos gaunama grąža apmokestinama išmokėjus lėšas iš investicinės sąskaitos.

2. Gyventojas iš investicinės sąskaitos lėšų investuoja į fondus (angl. *Exchange-Traded Funds (ETF)*). Lėšos laikomos panaudotos pagal paskirtį, jeigu šie fondai atitinka kolektyvinio investavimo subjekto apibrėžimą ir (arba) fondo vienetais prekiaujama biržoje.

3. Gyventojas iš investicinės sąskaitos 500 EUR sumą investavo į kriptovaliutą. Kadangi kriptovaliutos neįtrauktos į įstatyme nurodytų tinkamų investuoti finansinių produktų sąrašą, 500 EUR suma laikoma išmokėta iš investicinės sąskaitos.

• sutelktinis finansavimas pagal 2020 m. spalio 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2020/1503 dėl Europos sutelktinio finansavimo paslaugų verslui teikėjų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1129 ir Direktyva (ES) 2019/1937, arba atitinkamus Europos ekonominės erdvės valstybės įstatymus;

• tarpusavio skolinimas pagal Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymą ir Lietuvos Respublikos su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymą arba atitinkamus Europos ekonominės erdvės valstybės įstatymus;

• Lietuvos ir užsienio valstybių taupymo lakštai.

7. Finansinių produktų rinką reglamentuoja Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas ir kiti teisės aktai, kurių aiškinimas nepriskirtas mokesčių administratoriaus kompetencijai. Investicinę sąskaitą deklaruoja gyventojas, kuriam tenka pareiga užtikrinti, kad investavimas atitiks įstatymo sąlygas, įskaitant tai, ar investuojama į tinkamus finansinius produktus. Prireikus konsultacijos dėl su finansinių priemonių rinka ir (ar) investavimu susijusių klausimų (pavyzdžiui, ar tam tikra finansinė priemonė priskirtina finansiniams produktams, kuriais prekiaujama biržoje, kiti su kapitalo rinka susiję klausimai) gyventojas turėtų kreiptis į atitinkamas institucijas ar teisines/finansines paslaugas teikiančius asmenis.

8. Jeigu gyventojas finansiniais produktais prekiauja visus 2025 metus, o Metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje už 2025 metus nurodė investicinės sąskaitos deklaravimo pradžios datą — 2025 m. birželio 30 d., per investicinę sąskaitą įgytais finansiniais produktais galės būti laikomi tik tie, kuriuos gyventojas įgijo iš investicinės sąskaitos lėšų nuo sąskaitos deklaravimo pradžios dienos, t. y. nuo 2025 m. birželio 30 d.

2. Per investicinę sąskaitą gautomis pajamomis nelaikomos pajamos, gyventojo gautos investuojant į finansinius produktus, išleistus vienetų, kuriuose tas gyventojas ir (arba) su juo susijęs asmuo turi daugiau kaip 10 procentų to vieneto akcijų, pajų, dalių, balsų dalyvių susirinkime ar kitų teisių į vieneto pelną ar pajamas.

Komentaras

1. Gyventojo pajamos, gaunamos investavus į vienetų, kuriuose jis ir (ar) su juo susijęs asmuo turi daugiau kaip 10 proc. to vieneto akcijų, dalių, pajų, balsų dalyvių susirinkime ar kitų teisių į vieneto pelną ar pajamas, apmokestinamos netaikant komentuojamame straipsnyje aprašomo mokestinio režimo. Tokios pajamos pripažįstamos gavimo momentu (žr. GPMĮ 8 str. 1 ir 2 dalių komentarą) ir apmokestinamos bendra GPMĮ nustatyta tvarka.

2. Susijusio asmens sąvoka pateikiama GPMĮ 2 str. 19 dalyje (žr. GPMĮ 2 str. 19 dalies komentarą).

3. Per investicinę sąskaitą gautoms pajamoms priskiriamos šios už investicinės sąskaitos lėšomis įsigytus finansinius produktus gautos pajamos:

1) palūkanos ir kitos pajamos, gautos už šio straipsnio 1 dalyje nurodytus finansinius produktus, išskyrus pajamas iš paskirstytojo pelno;

2) pajamos, gautos pardavus ar kitaip perleidus nuosavybėn šio straipsnio 1 dalyje nurodytus finansinius produktus.

Komentaras

1. Per investicinę sąskaitą gautos pajamos — į investicinę sąskaitą gautos pajamos iš investicinės sąskaitos lėšomis įgytų tinkamų investuoti finansinių produktų, t. y.:

- palūkanos ir kitos pajamos, gautos iš investicijų į tinkamus investuoti finansinius produktus, išskyrus pajamas iš paskirstytojo pelno;
- pajamos už tinkamų investuoti finansinių produktų pardavimą ar kitokį perleidimą nuosavybėn.

2. Iš tinkamų investuoti finansinių produktų gaunami dividendai nelaikomi per investicinę sąskaitą gautomis pajamomis ir apmokestinami bendra GPMĮ nustatyta tvarka. Pavyzdžiui, iš Lietuvos vieneto gaunami dividendai priskiriami A klasės pajamoms, nuo kurių pajamų mokestį išskaičiuoja dividendus išmokantis asmuo, taikydamas 15 proc. pajamų mokesčio tarifą (žr. GPMĮ 6, 22 ir 23 straipsnių komentarą). Taigi, jei gyventojas įgis biržoje prekiaujamų akcijų, iš jų uždirbami ir į investicinę sąskaitą išmokami dividendai bus apmokestinami bendra tvarka, nuo dividendų mokestį išskaičiuos Lietuvos vienetas. Gauta dividendų suma didinamas įnašas į investicinę sąskaitą (apie įnašą žr. šio straipsnio 5 dalies komentarą).

Pavyzdžiai

1. Gyventojas už 3 000 EUR įgijo biržoje prekiaujamų akcijų, jam paskirta 100 EUR dividendų. Išmokėdamas dividendus, Lietuvos vienetas išskaičiavo 15 proc. pajamų mokestį ir 85 EUR pervedė į investicinę sąskaitą. Gauta 85 EUR suma laikoma įnašu į investicinę sąskaitą ir gali būti naudojama investicijoms.

2. Gyventojas už 3 000 EUR užsienio įmonės akcijų, kuriomis prekiaujama biržoje. Už akcijas gyventojui paskirta 100 EUR dividendų. Užsienio valstybėje, atsižvelgiant į Lietuvos su šia valstybe sudarytos ir taikomos dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarties nuostatas, nuo išmokamų dividendų išskaičiuotas 10 proc. pajamų mokestis ir 90 EUR pervesta gyventojui į investicinę sąskaitą. Gauta dividendų suma (90 EUR) laikoma įnašu į investicinę sąskaitą.

4. Laikoma, kad lėšos išmokėtos iš investicinės sąskaitos, jeigu iš investicinės sąskaitos atlikto mokėjimo suma ar išimtos lėšos nebuvo naudojamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems finansiniams produktams įsigyti, lėšoms į kitą investicinę sąskaitą pervesti, išlaidoms, tiesiogiai susijusioms su finansinių produktų įsigijimu ir perleidimu, taip pat investicinių sąskaitų tvarkymu, apmokėti. Jeigu uždarius investicinę sąskaitą joje esančios lėšos nepervedamos į kitą gyventojo investicinę sąskaitą, laikoma, kad šios lėšos išmokėtos iš investicinės sąskaitos. Investicinės sąskaitos uždarymu laikomi ir tie atvejai, kai sąskaita nebelaikoma investicine sąskaita gyventojo sprendimu arba gyventojas tapo nenuolatiniu Lietuvos gyventoju.

Komentaras

1. Prievolė apskaičiuoti pajamų mokestį atsiranda išmokėjus lėšas iš investicinės sąskaitos. Lėšų išmokėjimas — tai iš investicinės sąskaitos atlikto mokėjimo suma ar išsiimtos lėšos, nepanaudotos:

- tinkamiems investuoti finansiniams produktams įsigyti. Investicinėje sąskaitoje esančios lėšos naudojamos tik investicijoms į tinkamus investuoti finansinius produktus. Lėšos laikomos išmokėtomis iš investicinės sąskaitos, jei nepanaudotos pagal tokią paskirtį. Iš investicinės sąskaitos išmokėtomis lėšomis būtų laikoma suma, panaudota kriptoturtui, nelistinguojamiems finansiniams produktams įsigyti, investicijoms į nekilnojamąjį turtą, buitiniams/asmeniniams poreikiams tenkinti ar kitais su tinkamų investuoti finansinių produktų įsigijimu nesusijusiais tikslais;
- lėšoms į kitą investicinę sąskaitą pervesti. Atvejai, kai gyventojas iš vienos investicinės sąskaitos perveda lėšas į kitą savo investicinę sąskaitą, nelaikomi lėšų išmokėjimu ir mokestinių pasekmių nesukuria;
- išlaidoms, tiesiogiai susijusioms su finansinių produktų įsigijimu ir perleidimu, bei investicinių sąskaitų tvarkymu, apmokėti. Išlaidos apmokant teisės aktuose nustatytus mokėjimus, kurie imami iš gyventojo įsigyjant ir parduodant finansinius produktus (pavyzdžiui, komisinis mokestis vertybinių popierių apyvartos tarpininkui, mokestis už transakcijas), taip pat sąskaitą atidariusio subjekto imami mokesčiai už sąskaitos tvarkymą/aptarnavimą, nelaikomos lėšų išmokėjimu iš investicinės sąskaitos.

2. Lėšų išmokėjimu taip pat laikomi šie atvejai:

- sąskaita uždaroma gyventojo ar finansų įstaigos arba mokėjimo paslaugų teikėjo iniciatyva. Išmokėtomis lėšomis laikomas investicinėje sąskaitoje buvęs lėšų likutis, jeigu gyventojas jo nepervedė į kitą deklaruotą investicinę sąskaitą, taip pat finansinių produktų, kurie nebuvo parduoti ar pervesti į kitą deklaruotą investicinę sąskaitą, įsigijimo kaina;
- gyventojas nusprendžia sąskaitos nebelaikyti investicine ir praneša apie jos deklaravimo pabaigą ir ją toliau naudoja kitoms reikmėms. Išmokėtomis lėšomis laikomas investicinėje sąskaitoje buvęs lėšų likutis, jeigu gyventojas jo nepervedė į kitą deklaruotą investicinę sąskaitą, taip pat finansinių produktų, kurie nebuvo parduoti ar pervesti į kitą deklaruotą investicinę sąskaitą, įsigijimo kaina;
- gyventojas tapo nenuolatiniu Lietuvos gyventoju (žr. GPMĮ 4 straipsnio komentarą). Per investicinę sąskaitą gaunamų pajamų apmokestinimo režimas taikomas tik nuolatiniams Lietuvos gyventojams, todėl kitos valstybės rezidentu tapęs gyventojas nebetenka teisės juo naudotis. Galutinis išvykimas deklaruojamas GPMĮ 29 straipsnyje nustatyta tvarka (žr. GPMĮ 29 straipsnio komentarą).

Gyventojas pateikia mokestinio laikotarpio, kurį galutinai išvyko iš Lietuvos, Metinę pajamų mokesčio deklaraciją (GPM311 forma) ir nurodo investicinės sąskaitos deklaravimo pabaigos datą. Iš investicinės sąskaitos išmokėtomis lėšomis laikomas sąskaitoje buvęs piniginių lėšų likus, taip pat finansinių produktų, kurie nebuvo parduoti, įsigijimo kaina;

- gyventojo mirties atveju išmokėtomis lėšomis laikomas mirties dieną investicinėje sąskaitoje buvęs piniginių lėšų likutis, taip pat finansinių produktų, kurie nebuvo parduoti, įsigijimo kaina. Palikėjo lėšas ir turtą paveldi įpėdiniai, paveldėjimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

5. Apmokestinamosioms pajamoms priskiriamos iš investicinės sąskaitos išmokėtos lėšos (jų dalis), viršijančios į investicinę sąskaitą iki lėšų išmokėjimo įneštų lėšų sumą. Į investicinę sąskaitą įneštoms lėšoms priskiriamos visos į šią sąskaitą gautos mokėjimų sumos, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytas į investicinę sąskaitą gautas pajamas.

Komentaras

1. Apmokestinamosios pajamos apskaičiuojamos, kai gyventojas išmoka lėšas iš investicinės sąskaitos. Gyventojas per mokestinį laikotarpį iš investicinės sąskaitos išmokėtas lėšas, įnašus bei kitą pajamų mokesčiui apskaičiuoti reikalingą informaciją deklaruoja, pateikdamas Metinę pajamų mokesčio deklaraciją (GPM311 forma). Iš investicinės sąskaitos išmokėtos lėšos deklaruojamos, nurodant bendrą kiekvieną mokestinio laikotarpio dieną iš investicinės sąskaitos išmokėtų lėšų sumą. Jeigu gyventojas per mokestinį laikotarpį neišmokėjo lėšų, deklaruojama bendra per metus į investicinę sąskaitą įneštų lėšų suma. Jeigu per mokestinį laikotarpį lėšos buvo išmokėtos iš investicinės sąskaitos, įnašai deklaruojami, nurodant bendrą kiekvieną mokestinio laikotarpio dieną įneštų lėšų sumą. Kai gyventojas deklaravo ir naudoja daugiau nei vieną investicinę sąskaitą, įnašai į investicines sąskaitas, taip pat lėšų išmokėjimas iš šių sąskaitų yra sumuojami.

2. Mokėtina pajamų mokesčio suma susidaro, jeigu iš investicinės sąskaitos išmokėtos lėšos viršija lėšų išmokėjimo dieną buvusį įnašą:

2.1. kai iš investicinės sąskaitos išmokėtų lėšų suma neviršija lėšų išmokėjimo dieną buvusio įnašo, mokėtina pajamų mokesčio suma neapskaičiuojama, tačiau įnašo likutis mažinamas, atskaitant išmokėtų lėšų sumą;

2.2. kai išmokėtų lėšų suma viršija lėšų išmokėjimo dieną investicinėje sąskaitoje buvusią įnašo sumą, iš išmokėtų lėšų sumos atimamas įnašo likutis ir apmokestinamosios pajamos lygios išmokėtų lėšų daliai, viršijančiai lėšų išmokėjimo metu buvusį įnašą;

2.3. kai lėšos išmokamos iš investicinės sąskaitos, o lėšų išmokėjimo dieną buvęs įnašo likutis yra 0 EUR, apmokestinamosioms pajamoms priskiriama visa išmokėtų lėšų suma.

3. Įnašas į investicinę sąskaitą — visos į investicinę sąskaitą gyventojo įneštos sumos. Pajamos iš paskirstytojo pelno, gautos į investicinę sąskaitą iš tinkamų investuoti finansinių produktų, laikomos įnašu į investicinę sąskaitą. Įnašu taip pat laikomas lėšų likutis, buvęs sąskaitoje investicinės sąskaitos deklaravimo pradžios dieną.

4. Per investicinę sąskaitą gautos pajamos (žr. šio straipsnio 3 dalies komentarą) nelaikomos įnašu į investicinę sąskaitą.

5. Gyventojas turi teisę investicinei sąskaitai priskirti šiuos finansinius produktus, kurie taip pat laikomi įnašu į investicinę sąskaitą:

5.1. iki 2024 m. gruodžio 31 d. įgyti finansiniai produktai, kuriuos gyventojas laiko įgytais per investicinę sąskaitą, priskirdamas investicinei sąskaitai jų įsigijimo kainą. Gyventojas turi teisę investicinei sąskaitai priskirti finansinius produktus, kuriuos buvo įsigijęs iki šio režimo įsigaliojimo. Tokius finansinius produktus gyventojas priskiria investicinei sąskaitai pateikdamas Metinę pajamų mokesčio deklaraciją už 2025 m. mokestinį laikotarpį. Už vėlesnius mokestinius laikotarpius teikiamose deklaracijose tokia galimybe pasinaudoti nebebus galima. Finansinių produktų įsigijimo

kaina nustatoma, vadovaujantis GPMĮ 19 straipsnyje ir Gyventojo ne individualios veiklos turto įsigijimo kainos nustatymo tam tikrais atvejais taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 29 d. nutarimu Nr. 133 „Dėl Gyventojo ne individualios veiklos turto įsigijimo kainos nustatymo tam tikrais atvejais taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka (žr. GPMĮ 19 straipsnio komentarą). Deklaravus iki 2024 m. gruodžio 31 d. įgytus finansinius produktus, įnašas į investicinę sąskaitą didinamas suma, lygia šių finansinių produktų įsigijimo kainai;

5.2. nuo 2025 m. sausio 1 d. dovanojimo ar paveldėjimo būdu įgyti finansiniai produktai (žr. šio straipsnio 10 dalies komentarą). Deklaravus dovanojimo ar paveldėjimo būdu įgytus finansinius produktus, įnašas į investicinę sąskaitą didinamas suma, lygia deklaruojamo finansinio produkto įsigijimo kainai.

6. Gyventojas turi teisę, bet ne pareigą 5.1 ir 5.2 papunkčiuose nurodytus finansinius produktus priskirti investicinei sąskaitai. Nepriskyrimo atveju iš jų gaunamos pajamos apmokestinamos bendra GPMĮ nustatyta tvarka.

Pavyzdžiai

Gyventojas nuo 2025 m. sausio 1 dienos pradeda naudoti turimą sąskaitą kaip investicinę:

- investicinei sąskaitai priskyrė 2024 metais įgytų listinguojamų akcijų (deklaracijoje už 2025 m. deklaruos įsigijimo kainą 1 000 EUR ir akcijų priskyrimo investicinei sąskaitai datą — 2025 m. sausio 1 d.);
- į investicinę sąskaitą 2025 m. sausio 3 d. įnešė 2 000 EUR ir 2025 m. vasario 17 d. įsigijo biržoje prekiaujamų akcijų — UAB B akcijų už 1 000 EUR ir UAB C akcijų už 500 EUR;
- UAB C akcijas gyventojas pardavė 2025 m. kovo 14 d. ir į investicinę sąskaitą gavo 3 000 EUR;
- 2025 m. gegužės 20 d. gyventojas iš investicinės sąskaitos į einamąją sąskaitą išmokėjo 900 EUR
- už investicinės sąskaitos lėšomis įgytas UAB A akcijas 2025 m. liepos 15 d. gavo 300 EUR dividendų;
- 2025 m. gruodžio 20 d. gyventojas iš investicinės sąskaitos išmokėjo 2 500 EUR.

Apmokestinamųjų pajamų apskaičiavimas už 2025 m. laikotarpį:

1. 2025 m. gegužės 20 d. iš investicinės sąskaitos išmokėta 900 EUR suma neapmokestinama, nes neviršijo iki išmokėjimo į investicinę sąskaitą įnešto įnašo (įnašas iki išmokėjimo buvo 3 000 EUR), tačiau įnašo likutis mažinamas iki 2 100 EUR.

2. 2025 m. gruodžio 20 d. iš investicinės sąskaitos išmokėta 2 500 EUR suma viršijo iki išmokėjimo buvusią įnašų sumą (2 100 EUR + 300 EUR dividendai). Apmokestinamosioms pajamoms priskiriama 100 EUR suma, o įnašo likutis mažinamas iki 0 EUR.

6. Nuolatinis Lietuvos gyventojas iš pajamų mokesčio, apskaičiuoto nuo per investicinę sąskaitą gautų pajamų, sumos gali atskaityti užsienio valstybėje, išskyrus užsienio valstybes, įtrauktas į finansų ministro nustatytą Tikslinių teritorijų sąrašą, nuo šių pajamų sumokėto pajamų mokesčio ar jam tapataus mokesčio sumą, jeigu yra pateikti įrodymai apie užsienio valstybėje nuo šių pajamų sumokėtą pajamų mokesčio arba jam tapataus mokesčio sumą. Jeigu nuo užsienio valstybėje gautų pajamų šio Įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuota pajamų mokesčio suma yra mažesnė negu pajamų mokesčio arba jam tapataus mokesčio suma, sumokėta nuo tų pajamų užsienio valstybėje, atskaitoma tik šio Įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuota pajamų mokesčio suma. Jeigu per investicinę sąskaitą gautoms pajamoms priskiriamos pajamos, gautos keliose valstybėse, atskaitoma pajamų mokesčio suma apskaičiuojama atskirai nuo kiekvienoje valstybėje gautų pajamų. Sumokėtas pajamų mokestis atskaitomas neatsižvelgiant į mokestinį laikotarpį, kuriuo jis buvo mokamas.

Komentaras

Komentaras

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas, gavęs pajamų per investicinę sąskaitą iš užsienio valstybės, kuri neįtraukta į tikslinių teritorijų sąrašą (žr. GPMĮ 2 str. 21 dalies komentarą), nuo kurių toje užsienio valstybėje sumokėtas pajamų mokestis ar jam tapatus mokestis, turi teisę atskaityti užsienio valstybėje sumokėtą mokesčio sumą iš GPMĮ nustatyta tvarka apskaičiuotos pajamų mokesčio sumos. Kokios pajamos laikomos per investicinę sąskaitą gautomis pajamomis paaiškinta šio straipsnio 3 dalies komentare.

2. Per investicinę sąskaitą gautos pajamos, kurių šaltinis užsienio valstybėje, apmokestinamos atsižvelgiant į Lietuvos ir valstybės dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarties ir GPMĮ nuostatas. Atskaitoma užsienio valstybėje sumokėta pajamų mokesčio ar jam tapataus mokesčio suma, kurią ta užsienio valstybė turi teisę imti pagal su Lietuvos Respublika sudarytą dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartį.

3. Užsienio valstybėje sumokėta pajamų mokesčio ar jam tapataus mokesčio suma atskaitoma, jeigu:

- pajamos gautos užsienio valstybėje, kuri nėra įtraukta tikslinių teritorijų sąrašą; ir
- tokių pajamų šaltinis yra toje valstybėje. Laikoma, kad palūkanų ir kitų per investicinę sąskaitą gaunamų pajamų šaltinis yra užsienio valstybėje, jeigu šios rūšies pajamas išmokėjęs asmuo yra tos užsienio valstybės vienetas, gyventojas ar toje valstybėje registruoto vieneto nesavarankiškas struktūrinis padalinys; ir
- tokių pajamų apmokestinimas užsienio valstybėje buvo numatytas jos vidaus mokesčių įstatymuose, ir
- užsienio valstybėje sumokėtas mokestis — tai pajamų mokestis arba jam tapatus mokestis, ir
- nuolatinis Lietuvos gyventojas kartu su atitinkamo mokestinio laikotarpio deklaracija pateikia dokumentus, pagal kuriuos galima nustatyti: pajamas gavusį asmenį – nuolatinį Lietuvos gyventoją; mokestinį laikotarpį, kurį gautos pajamos; užsienyje gautų pajamų rūšį ir sumą; nuo pajamų užsienio valstybėje sumokėtą pajamų mokesčio ar jam tapataus mokesčio sumą.

4. Tais atvejais, kai pajamas nuolatiniam Lietuvos gyventojui išmokėjo užsienio vienetas, įregistruotas ar kitaip organizuotas valstybėje, su kuria Lietuvos Respublika nėra sudariusi dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarties, arba gyventojas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra tokioje valstybėje, dokumentą apie užsienio valstybėje gautas pajamas ir nuo jų sumokėtą pajamų mokestį ar jam tapatų mokestį nuolatiniam Lietuvos gyventojui išduoda tos užsienio valstybės mokesčių administratorius. Tokiose valstybėse sumokėta pajamų mokesčio ar jam tapataus mokesčio suma iš Lietuvoje apskaičiuotos pajamų mokesčio sumos atskaitoma taikant atskaitymo (kredito) metodą, t. y. užsienyje sumokėtas pajamų mokestis atskaitomas iš Lietuvoje apskaičiuoto pajamų mokesčio.

5. Užsienio valstybėje sumokėtas pajamų mokestis ar jam tapatus mokestis iš pajamų mokesčio, apskaičiuoto GPMĮ nustatyta tvarka nuo per investicinę sąskaitą gautų pajamų, sumos atskaitomas tą mokestinį laikotarpį, kurį deklaruojamos iš investicinės sąskaitos išmokėtos lėšos. Užsienio valstybėje sumokėtas mokestis atskaitomas neatsižvelgiant į tai, kad užsienio valstybėje pajamų mokestis ar jam tapatus mokestis sumokėtas ankstesniu mokestiniu laikotarpiu už laikotarpį, kuriuo nuolatinis Lietuvos gyventojas išmokėjo lėšas iš investicinės sąskaitos.

6. Nuolatinis Lietuvos gyventojas, iš užsienio valstybės per investicinę sąskaitą gavęs pajamų, nuo kurių toje valstybėje sumokėtas pajamų ar jam tapatus mokestis, iš Lietuvoje pagal GPMĮ mokėtinos tokių pajamų mokesčio sumos gali atskaityti tik sumą, neviršijančią GPMĮ nustatyta tvarka apskaičiuotos pajamų mokesčio sumos dalies, tenkančios nuolatinio Lietuvos gyventojo užsienio valstybėje gautoms pajamoms.

7. Atskaitant užsienio valstybėje nuo per investicinę sąskaitą gautų pajamų sumokėtą pajamų mokesčio ar jam tapataus mokesčio sumą, užsienio valstybėje gautos pajamos, kurias nuolatinis

Lietuvos gyventojas išmokėjo iš investicinės sąskaitos, deklaruojamos neatimant užsienio valstybėje sumokėtos pajamų mokesčio ar jam tapataus mokesčio sumos.

Pavyzdys

Gyventojas 2025 m. iš investicinės sąskaitos lėšų už 1 500 EUR įsigijo Vokietijos biržoje platinamų obligacijų. Pagal Lietuvos ir Vokietijos dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarties 10 str. 2 dalį, pirmumo teisė apmokestinti nuolatinio Lietuvos gyventojo iš šaltinio Vokietijoje gaunamas obligacijų palūkanas, tenka Vokietijai, taip imamas mokestis neturi viršyti 10 proc. Vokietijos vienetas, priskaičiavo nuolatiniam Lietuvos gyventojui 100 EUR palūkanų ir, išskaičiavęs 10 proc. pajamų mokestį, pervedė likusią sumą (90 EUR) į investicinę sąskaitą.

Gyventojas 2026 metais nusprendžia išmokėti iš investicinės sąskaitos 500 EUR sumą ir atskaityti nuo obligacijų palūkanų Vokietijoje išskaičiuotą pajamų mokesčio sumą, lėšų išmokėjimo dieną įnašo likutis yra 0 EUR. Atskaitydamas Vokietijoje išskaičiuotą pajamų mokesčio sumą, gyventojas kaip iš investicinės sąskaitos išmokėtas lėšas deklaruoja 510 EUR sumą (išmokėtoms lėšoms tenkanti obligacijų palūkanų suma deklaruojama neatskaičius pajamų mokesčio, t. y. 90 EUR +10 EUR) ir prideda dokumentą apie Vokietijoje 2025 m. laikotarpiu gautas pajamas ir sumokėtą pajamų mokestį. Vokietijoje sumokėtas pajamų mokestis atskaitomas iš Lietuvoje mokėtino pajamų mokesčio sumos.

7. Jeigu šio straipsnio 5 dalyje nurodytų įneštų lėšų suma viršija per mokestinį laikotarpį iš investicinės sąskaitos išmokėtas lėšas, ši viršijanti sumos dalis perkeliama į kitą mokestinį laikotarpį.

Komentaras

1. Į investicinę sąskaitą įneštų lėšų suma, viršijanti išmokėtų lėšų sumą, perkeliama į kitą mokestinį laikotarpį ir gali būti naudojama investicijoms į tinkamus investuoti finansinius produktus.

Pavyzdys

Gyventojas 2025 m. į investicinę sąskaitą įnešė 1 000 EUR ir už šią sumą įsigijo biržoje prekiaujamų akcijų. Šias akcijas pardavė už 1 500 EUR ir 700 EUR išmokėjo iš investicinės sąskaitos.

Už 2025 m. mokestinį laikotarpį teikiamoje deklaracijoje deklaruoja:

- įnašą į investicinę sąskaitą — 1 000 EUR;
- iš investicinės sąskaitos išmokėtas lėšas — 700 EUR.

Mokėtina pajamų mokesčio suma nesusidaro, nes išmokėtos lėšos (700 EUR) neviršija įnašo (1 000 EUR). Įnašo likutis mažinamas iki 300 EUR (1 000 – 700) ir galės būti atskaitomas apskaičiuojant pajamų mokestį vėlesniais metais.

8. Bet kokie nuostoliai, patirti iš investicinės sąskaitos lėšų įsigytus finansinius produktus perleidžiant susijusiam asmeniui už kainą, kuri yra mažesnė už tikrąją rinkos kainą, arba išlaidos, patirtos įsigyjant iš tokio asmens finansinių produktų už kainą, didesnę negu tikroji rinkos kaina, neatskaitomi apskaičiuojant apmokestinamąsias pajamas, gautas per investicinę sąskaitą.

Komentaras

1. Apskaičiuodamas apmokestinamąsias pajamas, gyventojas neturi teisės atskaityti nuostolių, susidariusių perleidus finansinius produktus už mažesnę nei tikroji rinkos kaina, ar išlaidų, patirtų įsigijus finansinius produktus didesne nei tikroji rinkos kaina. Ši taisyklė taikoma su susijusiais

asmenimis sudarytiems sandoriams. Tokiais atvejais iš investicinės sąskaitos išmokėtomis lėšomis laikomas:

- pardavus finansinius produktus už mažesnę nei tikroji rinkos kaina — perleistų finansinių produktų tikrosios rinkos kainos ir už finansinių produktų perleidimą gautų pajamų skirtumas;
- įsigijus finansinius produktus už didesnę nei tikroji rinkos kaina — už finansinių produktų įsigijimą patirtų išlaidų ir šių finansinių produktų tikrosios rinkos kainos skirtumas.

2. Tikrosios rinkos kainos sąvoka pateikiama GPMĮ 2 str. 20 dalyje (žr. GPMĮ 2 str. 20 dalies komentarą).

Pavyzdys

Gyventojas už 600 EUR įsigijo biržoje prekiaujamų akcijų, kurias sutuoktiniui pardavė už 800 EUR. Šių akcijų tikroji rinkos kaina pardavimo metu — 1 000 EUR. Iš investicinės sąskaitos išmokėtomis lėšomis laikoma 200 EUR suma, t. y. akcijų tikrosios rinkos kainos (1 000 EUR) ir faktiškai gautų pajamų (800 EUR) skirtumas.

9. Šio straipsnio nuostatos netaikomos pajamoms iš per investicinę sąskaitą įsigytų finansinių produktų, įskaitant šių produktų pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn pajamas, jeigu šios pajamos nebuvo įskaitytos į investicinę sąskaitą.

Komentaras

1. Komentuojamame straipsnyje aprašomas apmokestinimo režimas taikomas, kai:

- tinkami investuoti finansiniai produktai įgyti investicinės sąskaitos lėšomis;
- investicinė grąža iš tokių finansinių produktų įskaitoma (pervedama) į investicinę sąskaitą.

2. Jeigu pajamos neįskaitomos į investicinę sąskaitą, jos pripažįstamos gavimo metu ir apmokestinamos taikant bendrą GPMĮ nustatytą tvarką.

Pavyzdys

Gyventojas iš investicinės sąskaitos lėšų už 800 EUR įsigijo biržoje prekiaujamų akcijų ir šias akcijas pardavė už 1 200 EUR. Tačiau gyventojo pageidavimu suma išmokėta į jo einamąją sąskaitą. 1 200 EUR suma apmokestinama bendra GPMĮ nustatyta tvarka, kaip vertybinių popierių pardavimo pajamos (žr. GPMĮ 17 str. 1 d. 30 punkto ir 19 str. 1 ir 2 dalies komentarą).

10. Dovanojimo ar paveldėjimo būdu gauti finansiniai produktai gyventojo sprendimu gali būti laikomi įsigytais per investicinę sąskaitą, apie tokį sprendimą informuojant mokesčių administratorių. Dovanojimo ar paveldėjimo būdu gautų finansinių produktų, laikomų įsigytais per investicinę sąskaitą, įsigijimo kaina apskaičiuojama šio Įstatymo *19* straipsnyje nustatyta tvarka.

Komentaras

Gyventojai turi teisę nuo 2025 m. sausio 1 d. dovanojimo ar paveldėjimo būdu įgytus finansinius produktus laikyti įgytais per investicinę sąskaitą, priskiriant investicinei sąskaitai jų įsigijimo kainą. Tokių finansinių produktų įsigijimo kainą gyventojas deklaruoja to mokestinio laikotarpio, kurį dovanojimo ar paveldėjimo būdu įgyti finansiniai produktai priskiriami investicinei sąskaitai, Metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje. Deklaravus dovanojimo ar paveldėjimo būdu įgytus finansinius produktus, įnašas į investicinę sąskaitą didinamas suma, lygia deklaruojamo finansinio produkto įsigijimo kainai.

11. Nuolatinio Lietuvos gyventojo sąskaita deklaruojama mokesčio administratoriui kaip investicinė sąskaita centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka.

Komentaras

1. Investuoti pradėjęs gyventojas einamaisiais metais neturi kreiptis į VMI su atskiru pranešimu apie investicinės sąskaitos naudojimą. Gyventojas turimą sąskaitą kaip investicinę deklaruoja metams pasibaigus, pateikdamas Metinę pajamų mokesčio deklaraciją (GPM311) ne vėliau kaip iki kito mokestinio laikotarpio gegužės 1 d.

Pavyzdys

Gyventojas 2025 m. sausio 10 d. atsidarė sąskaitą Lietuvos finansų įstaigoje (banke) ir ją pradėjo naudoti kaip investicinę 2025 m. vasario 5 d. Tokią sąskaitą gyventojas deklaruos Metinėje pajamų deklaracijoje (GPM311 forma) už 2025 m. mokestinį laikotarpį (teikiama iki 2026 m. gegužės 1 d.), nurodydamas investicinės sąskaitos deklaravimo pradžios datą — 2025 m. vasario 5 d.

2. Investicinės sąskaitos deklaravimo tvarką reglamentuoja Įsakymas Nr. VA-107.

3. Įstatymas neriboja deklaruojamų investicinių sąskaitų kiekio, todėl gyventojas turi teisę deklaruoti daugiau nei vieną investicinę sąskaitą.

4. Gyventojas neturi teisės deklaruoti kito asmens vardu atidarytos sąskaitos kaip investicinės. Kiti asmenys neturi teisės deklaruoti investicinės sąskaitos už gyventoją.

5. Investicinės sąskaitos deklaravimo pabaiga taip pat deklaruojama pateikiant Metinę pajamų mokesčio deklaraciją (GPM311 forma). Gyventojas turi pateikti Metinę pajamų mokesčio deklaraciją (GPM311 forma) už tą mokestinį laikotarpį, kurį: nusprendė nebelaikyti sąskaitos investicine; tokia sąskaita buvo uždaryta finansų įstaigoje ar pas mokėjimo paslaugų teikėją; tapo nenuolatiniu Lietuvos gyventoju. Tokioje deklaracijoje nurodoma investicinės sąskaitos deklaravimo pabaigos data.

12. Gyventojas mokesčio administratorių informuoja apie mokestiniu laikotarpiu į jo deklaruotas investicines sąskaitas įneštas lėšas, mokestinio laikotarpio pradžioje šiose sąskaitose turėtą ankstesniais mokestiniais laikotarpiais įneštų lėšų likutį, mokestiniu laikotarpiu išmokėtų lėšų sumas, dovanojimo ar paveldėjimo būdu gautus finansinius produktus, laikomus įsigytais per investicinę sąskaitą, investicinės sąskaitos uždarymą ir kitą pajamų mokesčiui nuo per investicinę sąskaitą gautų pajamų apskaičiuoti reikalingą informaciją centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka ir terminais.

Komentaras

Investicinės sąskaitos deklaravimo bei informacijos, reikalingos pajamų mokesčiui apskaičiuoti nuo per investicinę sąskaitą gaunamų pajamų, tvarka numatyta Įsakymu Nr. VA-107 patvirtintose Nuolatinio Lietuvos gyventojo turimos sąskaitos kaip investicinės sąskaitos deklaravimo ir informacijos, reikalingos pajamų mokesčiui apskaičiuoti nuo per investicinę sąskaitą gautų pajamų, pateikimo mokesčių administratoriui taisyklėse.